

I

De dieren sterven uit. Nog even en we zullen als enige over zijn.

Mijn echtgenoot heeft op de rotsachtige, ongerepte Atlantische Oceaankust eens een kolonie stormvogels aangetroffen. Toen hij me er op een avond heen bracht, wist ik niet dat ze de laatste van hun soort waren. Het enige wat ik wist was dat ze flink wat kabaal maakten in de hollen waar ze overnachtten, en onversaagd in het door de maan verlichte water doken. We bleven enige tijd bij ze, en in die paar donkere uren lukte het ons te geloven dat we waren als zij, net zo wild en vrij.

Ooit, toen de dieren stierven, echt, daadwerkelijk stierven, niet slechts in onheilspellende waarschuwingen over de toekomst maar op grote schaal, massaal, in een hier en nu dat we allemaal konden zien en voelen, besloot ik een vogel in zijn tocht over de oceaan te volgen. Misschien hoopte ik op die manier de plek te vinden waar ze allemaal, al zijn soortgenoten, naartoe waren gevluht, alle wezens waarvan we vermoedden dat ze door ons handelen waren uitgestorven. Misschien hoopte ik dat wrede element te ontdekken dat me van mensen en plekken en alles vandaan dreef, altijd maar weer. Of misschien hoopte ik dat als de vogel zijn eindbestemming had bereikt, ook

ik op de plek was aangekomen waar ik me thuis voelde.

Het waren de vogels die ooit aan de wieg hebben gestaan van mijn dappere ik.

GROENLAND BROEDSEIZOEN

Het is puur toeval dat ik het zie gebeuren. Haar vleugel die de ragfijne draad aantikt waardoor het mandje zachtjes over haar heen valt.

Ik ga rechter op zitten.

Aanvankelijk reageert ze niet. Maar ze weet op een of andere manier dat ze niet vrij meer is. De wereld om haar heen is een beetje veranderd, of heel veel.

Ik loop langzaam naar haar toe, bang om haar te laten schrikken. De snijdende wind geselt mijn wangen en neus. Soortgenoten van haar, die overal op de met ijs beslagen rotsen zitten en door de lucht scheren, maken zich haastig uit de voeten als ik te dichtbij kom. Mijn schoenen kraken en ik zie dat ze haar veren even opzet, die aarzelende eerste vleugelslag, dat zal-ik-proberen-te-vluchten-moment. Het nest dat ze met haar partner heeft gebouwd is eenvoudig, het is niet meer dan een slordige verzameling gras en twijgjes in een rotsspleet. Ze heeft het niet meer nodig – haar jongen duiken al naar hun eigen voedsel – maar ze komt er steeds weer terug, net als alle moeders die niet in staat zijn los te laten. Als ik met mijn hand het mandje wil optillen, hou ik mijn adem in. Ze klapwiekt maar één keer, in een plotselinge vlag van opstandigheid voordat mijn koude handen zich om haar lijf vouwen en de bewegingsvrijheid van haar vleugels definitief inperken.

Ik moet nu snel handelen. Maar omdat ik heb geoefend kan ik dat, en mijn vingers bevestigen behendig het bandje om haar poot, schuiven het over het gewricht omhoog tot vlak onder haar verendek. Ze maakt een geluid dat ik maar al te goed ken, een geluid dat ik 's nachts als ik droom zelf uitstoot.

‘Het spijt me, het is zo gebeurd, zo gebeurd.’

Ik begin te trillen maar werk door, het is nu toch al te laat, je hebt haar aangeraakt, haar gebrandmerkt, haar je menselijke zelf opgedrongen. Wat een verderfelijke daad.

Het plastic zit strak om haar poot en houdt de zender op zijn plaats. Als ik hem een keer zie knipperen, weet ik dat hij werkt. En net op het moment dat ik haar wil vrijlaten houdt ze zich zo stil dat ik haar hartslag onder mijn handen kan voelen.

Het *boem boem boem* doet mijn bewegingen stokken. Het gaat zo snel, is zo breekbaar.

Haar snavel is rood, alsof ze hem in bloed heeft gedrenkt. Dat maakt haar in mijn gedachten sterk. Ik zet haar terug in het nest en deins, met de kooi in mijn hand, achteruit. Ik wil dat ze met forse vleugelslagen uitvliegt, ik wil de kracht in haar vleugels zien, en als dat gebeurt zweeft ze majestueus door het luchtruim. Poten met dezelfde kleur als haar snavel. Een fluweelzwart schedeldak. Een gevorkte staart en die elegante, scherp gerande vleugels.

Terwijl ik kijk hoe ze boven me haar rondjes maakt, probeer ik dit nieuwe aspect van haar te doorgronden. Hoewel ze geen last heeft van de zender – die is niet groter dan mijn vingernagel en weegt nagenoeg niets – vindt ze het toch niet aangenaam. Plots komt ze op me afgedoken en slaakt een ijzige kreet. Ik grinnik van opwindning en maak mezelf klein om mijn gezicht af te schermen, maar ze duikt niet nog een

keer. Ze keert terug naar haar nest en gaat erin zitten alsof er nog een ei ligt dat ze moet uitbroeden. In haar wereld hebben de afgelopen vijf minuten nooit plaatsgevonden.

Ik ben nu zes dagen alleen hier. Mijn tent is gisteravond de zee in gewaaid, de wind en de regen hebben mijn lichaam zijn schuilplaats afgenomen. Ik ben minstens tien keer op mijn hoofd en handen gepikt door vogels die gelden als de fanatiekste beschermers van het luchtruim. Maar al die inspanningen hebben me drie gezenderde noordse sterren opgeleverd. En met zout gevulde aderen.

Als ik op de heuveltop blijf staan en de omgeving nog een laatste keer in me opneem, gaat de wind even liggen. Waar ik ook kijk ligt een duizelingwekkende hoeveelheid ijs, afgezoomd door een zwart-witte oceaan en een grauwe horizon in de verte. Grote schotsen azuurblauw ijs drijven zelfs nu het hartje zomer is traag voorbij. Tientallen noordse sterren vullen het wit van de lucht en de aarde. De laatste exemplaren, misschien wel op de hele wereld. Als ik ergens zou kunnen blijven, dan misschien hier. Maar de vogels zullen hier niet blijven, en ik evenmin.

Met de verwarming helemaal open wordt het in mijn huurauto behaaglijk warm. Als ik mijn ijskoude handen voor de roosters houd, voel ik mijn huid tintelen. Op de bijrijdersstoel ligt een map met papieren waar ik doorheen blader, op zoek naar de naam. Ennis Malone. Kapitein van de Saghani.

Ik heb zeven kapiteins van zeven verschillende schepen gepolst en ik denk dat het deel van mij dat permanent gek is hoopte dat ze me allemaal zouden afwijzen zodra ik de naam van dit schip zag. De Saghani: Inuit voor raaf.

Ik laat mijn ogen over de feiten dwalen die ik uit mijn

hoofd heb geleerd. Malone is 49 jaar geleden geboren in Alaska. Hij is getrouwd met Saoirse en ze hebben twee jonge kinderen. Zijn schip is een van de laatste met een vergunning voor het vissen op Atlantische haring, en dat doet hij samen met een zevenkoppige bemanning. Volgens het schema van de haven zou de Saghani de eerstvolgende twee nachten in Tasiilaq moeten blijven liggen.

Ik voer Tasiilaq in op mijn gps en begin in een gematigd tempo over de koude weg te rijden. De rit naar het dorp zal de rest van de dag in beslag nemen. Ik verlaat de poolcirkel richting het zuiden en denk ondertussen na over mijn plan van aanpak. Tot nu toe hebben alle kapiteins aan wie ik het gevraagd heb geweigerd me mee te nemen. Ze dulden geen ongetrainde vreemdelingen aan boord. Ze houden ook niet van veranderingen in hun gewoonten, wijzigingen in hun vaarroutes – ik ben er inmiddels achter hoe bijgelovig zeelui zijn. Gewoontedieren. Zeker nu hun levenswijze onder druk staat. Net zoals we de dieren op het land en in de lucht stelselmatig zijn blijven afmaken, hebben de vissers de zeeën vrijwel leeggevestigd.

De gedachte om aan te monsteren op zo'n genadeloos vaartuig, omringd door mensen die de oceaan verwoesten, bezorgt me kippenvel, maar ik heb geen alternatieven meer en de tijd begint te dringen.

Rechts van me ligt een groene vlakte, bezaaid met duizenden witte vlekken die ik aanvankelijk voor katoenplanten aanzie, maar dat komt door de snelheid van de auto die alles wazig maakt; in werkelijkheid zijn het ivoorkleurige wilde bloemen. Links van me de branding van de duistere zee. Een andere wereld. Ik zou de missie kunnen vergeten, proberen de drang te negeren. Een of andere rustieke hut zoeken en me daar terugtrekken. Tuinieren en wandelen

en de vogels langzaam zien uitsterven. De gedachte schiet onwillekeurig door mijn hoofd. Het zoet zou bitter worden en zelfs een hemel zo groot als deze zou al snel aanvoelen als een kooi. Ik zou er niet kunnen blijven; zelfs als ik ertoe in staat zou zijn, zou Niall het me nooit vergeven.

Ik boek een goedkope hotelkamer en gooi mijn rugzak op het bed. Er ligt lelijk geel tapijt op de vloer maar ik kijk uit op het fjord dat tegen de voet van de heuvel aan kabbelt. Langs het water doemen op de achtergrond grijze bergen op, dooraderd met sneeuwstrepen. Er ligt minder sneeuw dan vroeger. Een warmere wereld. Terwijl mijn laptop opstart, was ik het zout van mijn gezicht en poets mijn mossige tanden. De douche lonkt, maar eerst moet ik mijn activiteiten registreren.

Ik noteer dat ik de drie sterren heb gezenderd en open daarna met longen vol lucht, die ik van de zenuwen niet durf uit te blazen, de trackingsoftware. Ik smelt bijna van opluchting als ik de knipperende rode lampjes zie. Ik had geen idee of het wel zou werken, maar hier zie ik ze dan, drie kleine vogels die naar het zuiden zullen vliegen om te overwinteren en, als alles volgens plan verloopt, mij zullen meenemen.

Nadat ik hebt gedoucht en warme kleren heb aangetrokken, stop ik een aantal papieren in mijn rugzak en verlaat de kamer, en vraag in het voorbijgaan aan de jonge receptionist achter de balie waar ik de leukste kroeg in de buurt kan vinden. Ze monstert me, denkt waarschijnlijk na over welke vorm van vermaak het beste aansluit bij mijn leeftijd, en raadt me daarna het café in de haven aan. 'Je kunt ook naar de Klubben, maar ik denk dat dat een beetje te... hip voor je is.' Ze laat er een kort gegrinnik op volgen.

Ik glimlach en voel me oud.

De wandeling door het heuvelachtige Tasiilaq is prachtig. De bontgekleurde huizen in het glooiende landschap, rode en blauwe en gele, contrasteren scherp met de winterse wereld die achter ze opdoemt. Het lijkt wel kleurrijk speelgoed dat de heuvels siert; onder de dwingende blik van de bergen lijkt alles kleiner. Een lucht is een lucht is een lucht, maar toch lijkt er hier meer van te zijn. Hij lijkt groter. Ik ga zitten en kijk een tijdje naar de ijsbergen die langs het fjord dobberen en krijg de gedachten aan de stern en haar hartslag die ik in mijn handpalm voelde maar niet uit mijn hoofd. Ik voel nog steeds het pulserende *boem boem boem* en als ik mijn hand op mijn borst leg vergelijk ik in gedachten de frequenties van onze hartslagen. Als ik merk dat ik mijn neus niet meer voel, zet ik koers naar het café. Ik durf er al mijn (op dit moment zeer schamele) bezittingen om te verwedden dat de bemanning van een vissersboot die in de haven van het dorp ligt elke vrije minuut in de kroeg doorbrengt.

De zon is ondanks het late uur nog fel – hij gaat zo laat in het seizoen überhaupt niet onder. Behalve de ongeveer tien honden die vastgebonden aan pijpen voor het café liggen te luieren, zie ik ook een oude man die tegen de muur geleund staat. Iemand van hier, aangezien hij geen jas over zijn t-shirt draagt. Ik krijg het al koud als ik naar hem kijk. Als ik dichterbij kom zie ik iets op de grond liggen en buk me om de portemonnee op te rapen.

‘Van jou?’

Een aantal honden wordt wakker en kijkt me ondoordelig aan. De man doet hetzelfde, en ik realiseer me dat hij niet zo oud is als hij eruitziet, en heel erg dronken. ‘Uteqqissinnaaviuk?’

‘Eh... Sorry. Ik wilde alleen maar...’ Ik hou de portemonnee weer omhoog.

Als hij hem ziet, verschijnt er een glimlach op zijn gezicht. De hartelijkheid verbaast me. ‘Engels, dan?’

Ik knik.

Hij pakt de portemonnee aan en laat hem in zijn zak glijden. ‘Dank je, mop.’ Hij is een Amerikaan, zijn stem is zwaar, een gegrom uit de diepte, als iets wat groeit.

‘Noem me geen mop,’ zeg ik vriendelijk terwijl ik hem in het geniep beter bekijk. Het met peper-en-zoutkleurig haar en een dikke zwarte baard begroeide hoofd behoort toe aan een man die waarschijnlijk eind veertig is, en niet zestig zoals ik hem aanvankelijk had geschat. Zijn bleke ogen zijn omringd door kraaienpootjes. Hij is lang en loopt krom, alsof hij zijn leven lang geprobeerd heeft zijn lengte te maskeren. Alles aan hem is groot. Zijn handen en voeten, schouders en borst en neus en buik.

Hij wiegt lichtjes heen en weer.

‘Moet ik je ergens naartoe brengen?’

Dat ontlokt hem opnieuw een glimlach. Hij houdt de deur voor me open en trekt hem tussen ons in weer dicht.

In de kleine hal doe ik mijn jas, sjaal, muts en handschoenen uit en hang ze op een plek waar ik er bij vertrek makkelijk weer bij kan. In dit soort sneeuwrijke landen is het uittrekken van je warme kledij een ritueel. In het drukke café speelt een vrouw achtergrondmuziek op de piano, in een kuil in het midden brandt een knapperend haardvuur. Onder de zware houten balken van het hoge plafond zitten her en der mannen en vrouwen aan tafeltjes en op banken, en bij de pooltafel in de hoek staat een aantal mannen te spelen. Het doet moderner aan dan de meeste ontegenzeggelijk charmante cafés die ik sinds mijn aankomst in Groenland

heb bezocht. Ik bestel een glas rode wijn en slenter naar de barkrukken bij het raam. Van hieruit heb ik weer uitzicht op het fjord, waardoor het binnen zitten me makkelijker valt. Ik heb geen talent voor binnen zitten.

Ik laat mijn ogen langs de bezoekers gaan, op zoek naar een groep mannen die de bemanning van de Saghani zou kunnen zijn. Ik zie niemand die me in het bijzonder opvalt – de enige groep die er qua omvang voor in aanmerking komt, bestaat uit zowel mannen als vrouwen die een potje Triviant spelen en stout drinken.

Ik heb mijn te dure wijn amper aangeraakt als ik hem weer zie, de man van buiten. Hij is nu beneden aan de waterkant, de wind speelt met zijn baard en geselt zijn blote armen. Ik sla hem nieuwsgierig gade totdat ik hem in een rechte lijn het fjord in zie lopen en hem onder het wateroppervlak zie verdwijnen.

Ik stoot bijna mijn wijn om als ik me van de kruk laat glijden. Ik zie hem niet bovenkomen. Nu niet, en nu niet, nog steeds niet. God... hij komt echt niet meer boven. Mijn mond gaat open om iets te schreeuwen maar klapt met een vinnige beweging weer dicht. In plaats daarvan begin ik te rennen. Door de deur de steiger op, de houten trap af die door de ijslaag zo glad is dat ik bijna op mijn billen val, door de koude modderige prut de oever op. Ergens vlakbij hoor ik een hond hoog en paniekerig blaffen.

Hoelang duurt het voordat je doodvriest? Niet lang, in dit water. En hij is nog altijd niet boven.

Ik duik in het fjord en –

O.

Daar vervliegt mijn ziel, wordt door mijn poriën naar buiten gezogen.

De kou is vertrouwd en barbaars. Heel even grijpt hij

me vast en duwt me in een cel, de geschilderde stenen cel die ik net zo goed ken als een geliefde, aangezien ik er vier jaar in heb gebivakkeerd, en omdat de kou me daarnaartoe terugstuurt verspil ik kostbare seconden aan de gedachte dood te willen zijn, de wens dat alles hier en nu ophoudt, ik kan niet langer wachten, er is geen deel van mij dat niet naar het einde verlangt...

Een klap op mijn longen brengt me weer bij. Bewegen, roep ik mezelf tot de orde. Ik heb altijd goed tegen kou gekund – vroeger zwom ik er tweemaal daags in, maar dat is zo lang geleden dat ik het ben vergeten, dat ik er niet meer tegen bestand ben. Ik manoeuvreer me in mijn doorweekte kleding naar het lichaam onder me. Hij zit angstaanjagend stil met gesloten ogen op de bodem van het fjord.

Ik steek langzaam mijn handen uit en haak ze onder zijn oksels. Ik zet me af tegen de grond en sleur hem naar de oppervlakte, waar hij naar adem hapt. Hij komt nu in beweging, haalt diep adem en houdt mij zwemmend in zijn armen, alsof hij mij gered heeft in plaats van andersom en hoe is dat in godsnaam mogelijk?

‘Wat dóé je?’ hijgt hij.

Er komen even geen woorden; ik heb het zo koud dat het pijn doet. ‘Je was aan het verdrinken.’

‘Ik nam gewoon even een duik om te ontnuchteren!’

‘Wat? Nee, je...’ Ik sleep mezelf verder de wal op. Langzaam dringt de waarheid tot me door. Ik klappertand zo hevig dat ik wel krankzinnig moet lijken als ik in lachen uitbarst. ‘Ik dacht dat je hulp nodig had.’

Ik kan me de redenering die aan dit moment vooraf is gegaan niet goed meer voor de geest halen. Hoelang heb ik gewacht voordat ik begon te rennen? Hoelang is hij onder water geweest?